

darilo pisatelju najboljše vesele igre, obstoječe najmanj iz dveh dejanj. Pri presojanji se bodo v poštah jemale le igre, katere dozda še niso bile niti tiskane niti predstavljane. Igri, katerima bode prisojeno darilo, ostaneta lastnina „Dramatičnega društva“. Po naročilu sl. deželnega odbora od dné 24. aprila t. l. št. 324 podpisani društveni odbor razpisuje omenjeni darili, pristavlja, da se rokopisi morajo „Dramatičnemu društvu“ poslati vsaj do 31. decembra tekočega 1880. leta. Na vsak rokopis naj se zapiše kak motto, ime pisateljevo pa priloži v posebnem zapečatenem listu, na katerem je isto tako motto rokopisa.

V Ljubljani, 29. dan aprila 1880.

Odbor „Dramatičnega društva.“

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — V zbornici poslancev je bila pretekli teden končana razprava o proračunu naučnega ministerstva. Razgovori so bili posebno živahni, na obeh straneh so se oglašali najveljavnejši možje. Posebno trdo je šlo za pomnoženje českich srednjih šol na Češkem in Moravskem, za slovanske profesorje na vseučiliščih v Pragi in Krakovem, za slovenski učni jezik po srednjih šolah in pripravnicah po Slovenskem in za dve nemški šoli v Dalmaciji. Za slovenski jezik po naših šolah, oziroma za dr. Vošnjakovo resolucijo sta se, kakor je uže našim bralcem znano, posebno ptezala poslanca vitez Schneid, ki je duhovito kazal potrebo poučevanja gimnazijskih dijakov v materinščini, in gosp. Klun, ki je zbornici razodel resnico, kako se godi našim srednjim šolam, pa tudi nemški poslanec Liechtenstein je izvrstno dobro govoril; nasproti pa sta prav renegatsko govorila štajarska poslanca dr. Duhač in Foregger. Vendar so vse resolucije prodrle z manjšo in višo večino, vse besedovanje ustavevercev ni izdalo nič. — Posebno hudo sta se vdarila o dalmatinskih ljudskih šolah Herbst in Hohenwart; ta je razvil tukaj vso moč svojega velikega duha. Reč je bila namreč ta. Vlada je bila v proračun stavila za nemško mestno šolo v Zadru 1600 gold. in za enako privatno ljudsko šolo v Dubrovniku 585 gld. Proračunski odsek je bil pri svojem posvetovanji izbrisal ta zneska, a dr. Herbst je hotel staviti v zbornici predlog, da se ima ta svota dovoliti. Al kako se je vstrašil in razjezil on in njegova stranka, ko je v zbornici minister Konrad sam umaknil ta predlog! Srda peneč se in jeze zelen je skočil kviško in metal kamenje po vladi, po ministru in po desni strani; ta govor uže ni bil več parlamentaren, ampak besen, in čuditi se je, da ga predsednik ni klical „k redu“. Pa kako je njegov „nix tajč“ potolkel Hohenwart! Morda zbornica uže dolgo ni slišala tako vzvišenega in tako temeljitega govora. — Se vé, da je bil proračun naučnega ministerstva potem sprejet ves po predlogih proračunskega odseka proti volji ustavovercev, ki so se posebno jezili še zato, ker so jim naši dolgo nit praznega govorjenja prestrigli, kar je bilo pa tudi res potrebno, kajti kdaj bi bili prišli do konca, če bi bil smel vsak ustavoverec razliti vso posodo svojega strupenega žolča zoper ministerstvo in večino zbornice!

Še nekaj je spravilo „ustavoverce“ s kože, namreč ministerski ukaz uradom po Češkem in Moravskem, po katerem je c. k. uradom zapovedano s strankami občeovati ustmeno in pismeno v tistem jeziku, v katerem so se uradne vloge izročile in katerega so zmožne. To pravično in naravno zapoved so Herbstovi zagrizenci in tisti, ki slepo tavajo za njimi, zasukali tako, češ, da je obrnena proti nemškim uradnikom, katere mislijo s tem izgnati s českich krajev, ker vedó, da jih je povsod res

uže preveč. Toraj če se Slovanu stori pravica, je to Nemcu ali „nemškemu Pemcu“ krivica!

Zdaj se v državnem zboru obravnava postava o vojaški taksi, to je o davku, katerega bodo morali plačevati oni, ki za vojaka niso sposobni, tako dolgo, dokler bi morali služiti. Ta davek je pravičen, Slovence bo najmanj zadel, ker je uže vsak drugi fant dober za vojaka, tem več pa bo zadel nekatere nemške kraje, n. pr. Korošce in gorenje Štajarce, kjer se včasih v celem okraji ne najde 5 za vojake sposobnih mladenčev.

Zato se pa nemški poslanci tej postavi silno upirajo.

— Zbornica poslancev mora res pospešiti svoje delovanje, če hoče, da še pred binkoštni dovrši obilo nalog, ki jih še ima. Treba bo tedaj, da se ustavoverskim žlobudram a la Fux ustavijo govori, s katerimi svoje ničeve liberalne fraze svetu prodajajo. Da bi ti kričachi kaj srca imeli za uboge narode, molčali bi, kajti vsak dan, reci, vsak dan zbornica po dninah (dietah), ki jih poslanci dobivajo, požre davkoplačevalcem **3530** goldinarjev!

— Dodatek vojaški postavi, ki ga je ministerstvo državnemu zboru izročilo, obsega nekatere jako važne in hvale vredne olajšave vojaštva za bogoslovce, gimnaziste v zadnjih dveh razredih, učiteljske pripravnike in pa za lastnike podedovanih kmetij.

— Deželni zbori se pričnó 26. maja.

Angleško. Iz Londona. — Kar se je uže dolgo pričakovalo, je zdaj gotovo: Tory-ministerstvo je pri volitvah padlo in Whig-ministerstvo je dospelo na krmilo vladno. Na to je ministerstva predsednik Beaconsfield 21. aprila pismeno odpoved izročil kraljici; 22. aprila je bil Hartington h kraljici poklican, katera mu je naročila, naj sestavi novo ministerstvo. Lord Hartington je bil celo uro na razgovoru pri kraljici, pa je Gladstone-a priporočal za „najbolj pripravno osebo“ za predsedstvo ministerstva. Potem je šel na razgovor z Gladstone-om, kateri je izrekel, da ga je volja stopiti na čelo vladi. Kraljica angleška se je rada al ne rada morala udati volji ljudstva in je Gladstone-u naročila sestavo novega ministerstva. Tako je prevzel Gladstone predsedstvo in finance, Granville poslovanje vnanjih zadev, Hartington Indije, Childers vojaštva, Northbrook pomorstva, Hartcourt notranjih zadev. Ni čuda, da vsa Evropa radovedna gleda zdaj na angleško ministerstvo, ki velja za pravično tudi Slovanom, kako da se bode marsikaj v evropski politiki premlelo.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 5. maja.

Pri proračunu davkarskega ministerstva je govoril dr. Poklukar o plači idrijskih delavcev in o njih pritisku pri volitvah, o pašni pravici na Gorenjskem, o kultiviranji ljubljanskega mahu, živinoreji, sirarnih družbah in o ustanovi poduka v kmetijstvu na ljubljanski pripravišnici. Minister Falkenhayn je rekel, da se nekaj tega uže spolnuje, nekaj pa se bo še. Foreggerjevo trditev, da volitve na Kranjskem so zavoljo silnega vladnega pritiska izvršile se narodno in da Idrija je nemško mesto, je zavrnil dr. Poklukar rekši, da je to mesto slovensko, dokaz temu narodni zastop in volitev, ko so bili volilci že od več let sem — izvzemši rudninske in sodnijske uradnike — prosti, in da bodo Idrijčani, če bodo smeli prosto voliti, zmira narodno volili — vsaj tako, kakor zadnjič. — Stremayr je zopet prišel v zbornico in odgovoril na interpelacijo o ukazu zarad jezikovne ravnopravnosti ostro levici. Klun je potegnil se z uspehom za odškodovanje živinorejcev okoli Idrije.